

V třetím čísle Odeonu otiskl jsem článek, jenž byl vykládán v určité skupině levých kulturních pracovníků jako kotrmelec, někteří podkládali mu tendence politické, a to zpátečnické, a vyskytl se dokonce jeden výtečník (K. Teige), který mého článku použil jako záminky k vyprázdnění svého žlučového váčku plného osobní záští. (Viz Tvorbu číslo 23 a 24.) Pokládám za pošetilé a zbytečné polemizovat s články takového rázu a takové úrovně. Mohu jen projevit politování nad jednáním K. Teiga, které v poslední době zabíhá do směšnosti. K svému článku v minulém čísle Odeonu připojil jsem několik slov, jež jsem otiskl v 24. čísle Tvorby a jež pokládám současně za odpověď Juliu Fučíkovi a pánům I. Sekaninovi a Štollovi.

Z obou Teigových projevů v Tvorbě je zřejmý jeho chaotický způsob myšlení, ač je jisté, že mu nejde o ideové a zásadní věci, ale o „případ Jindřicha Štyrského“.

Nejsem nikterak osobně zaujatý proti Teigovi. Přiznávám, že má nesporné zásluhy o moderní kulturu v ČSR, ač je nad slunce jasnější, že jeho činnost nebyla nikdy tvůrčí, ale vždy kompilátorská, a celé jeho dílo není než kompilací cizích vědomostí, cizích teorií, cizích uměleckých metod, cizí práce atd.

K. Teige, kdysi světloňoš, když země byla pustá, cítí dnes sám svou zbytečnost. Nepřináší již dnes nic nového. Odtud jeho hysterie a skalní staropanství. Teigova velikost záležela

v tom, že dovedl rychle asimilovat cizí myšlenky, cizí výsledky práce a že toto, sice paradoxní a problematické bohatství, jež takto získával, plnými hrstmi rozdával kolem sebe, takže jemu nakonec nezbylo ničeho. V tom vidím jeho osobní tragiku a ztroskotání. Na příkladu Teigově dalo by se demonstrovat to, co jsem psal o generaci (Odeon 1), že mluví mnoho o dobrodružstvích a výstřednosti, vpravdě však patří k stádu nejpokojnějšímu. Domnívají se, že obsáhli celý svět, a nedovedou zjistit ani svůj objem. Jejich dráha je spjatá se zánikem cizích radostí, na nichž se pasou. — Směšnost jejich života tkví v tom, že jejich skutečná hodnota nedosahuje jejich pověsti.

Osobnost K. Teiga není v podstatě tak složitá, jak nás o tom chce přesvědčit svými písemnými projevy. Jeho činnost od svých počátků byla jen popíráním sebe sama, proto dnes Teige není ničím jiným než svou vlastní nepodařenou karikaturou. Pozorujme, čím vším chtěl K. Teige být: básníkem, spisovatelem, žurnalistou, filmařem, malířem, karikaturistou, literárním i výtvarným kritikem, architektem, redaktorem, hudebním a filmovým estetikem, typografem, reklamním kreslířem atd. atd. A podívejme se, čím K. Teige dnes je.

Jeho projevy literární i výtvarné byly řadou absurdních protikladů. Teige prohlašoval renesanci realistického primitivismu, prohlašoval lidové kolektivní umění, hned nato se přeorientoval ke kubismu, ale napsal monografii o Zrzavém. Poté, zhnusen vším, prohlásil likvidaci umění, drže se šosů Erenburgových. V té době začal vyrábět rodčenkovské fotomontáže, jimž říkal obrazové básně, podepisoval manifesty poetismu, při tom všem koketoval mírně s dadaismem a prohlašoval vítězství konstruktivismu. Atd. atd.

Nakreslil jsem tento portrét našeho malého všemůla, vyhýbaje se být osobním, a s nemalou lítostí vzhledem k jeho lepší minulosti.

K. Teige nazývá mne „již delší dobu neprodukcujícím malí-

řem“. Vyčítal bych si jako nešetrnost k němu, kdybych ho nepozval na svou výstavu (v únoru 1930 v Aventinu). Doufám, že se mu mé práce budou líbit, jako dosud vždy, ovšem vystavuji se tím nebezpečí, že mne bude moci nazývat potom delší dobu neprodukujícím literátem.

Když jsem napsal první Koutek generace, spílal mně K. Teige krvežíznivě, že nejmenuji jednotlivce a neukazuji na ně prstem, a dnes mně asi bude spílat znovu, ač jsem učinil výjimku jen kvůli němu.

Pro příští čísla chystá Odeon řadu článků na podkladě čistě ideovém a zásadním a napříště nebude se již zabývat problémy a osudy jednotlivců, ponechávaje tyto osobní šarvátky týdeníku, jako je např. Tvorba, kde, jak se zdá, budou dlouho na stálém pořadu.

Pavol Senft: SVOBODNÍ BÁSNÍCI ČI REVOLUČNÍ SPISOVATELÉ?

Byli kdysi měšťáčtí revolucionáři. Bojovali za osud třídy, která měla před sebou své sociální poslání. Mluvčí této třídy, umělci a básníci, požadovali politickou svobodu, rovnoprávnost v produkci, účast všech potlačovaných na moci (potlačovanými byli tehdy měšťáci). Žádali tedy rovnost, volnost, demokracii...

Též roku 1929 vyskytují se mluvčí, umělci a básníci třídy, která rovněž má před sebou nesplněné sociální poslání. Jsou to umělci a básníci proletariátu, který prosazuje svoje práva revolučním bojem proti měšťáctví. Mluvčí této třídy však nežádají si rovné právo v produkci, ani účast na právu moci, nýbrž zespolečenštění produkce, veškeru moc pracujícím — proletářskou diktaturu jakožto most přechodu k pracující, beztřídní společnosti.

Básníci a umělci měšťáctví přestali už dávno hlásat rovnost, volnost a demokracii, protože volnými již dlouho jsou a svobodu by mohli tudíž přiznat jen proletářům. Proto si žádají jistotu vlastnictví, klid, pořádek a ochranu své kultury před bořící revolucí.

A přece existují básníci a umělci, publicisté a učenci, kteří nejsou ani měšťáky, ani revolucionáři, kteří žádají neodvislost (od čeho?) a svobodu slova (pro koho?). Vládoucí jsou podle jejich mínění reakcionáři, politicky revoluční bojovníky po-